

Boegbeelden groene sector

Branchevereniging VHG verzamelt 'boegbeelden': mensen die een bijzondere betekenis hebben (gehad) voor de groene sector. Door hun beroep, ervaring, expertise, visie of speciale activiteiten leveren ze een belangrijke bijdrage aan de waarde van groen in onze maatschappij. Door deze mensen te portretteren in VHG Magazine, kan de branche kennis nemen van hun inzichten en ideeën. We hopen dat deze verhalen inspireren om concreet invulling te geven aan het thema 'groen maakt gelukkig'. Deze keer een gesprek met Jørn Copijn, de nestor van de Nederlandse boomverzorging. Na ruim veertig jaar doet hij nog steeds niets liever dan mensen gelukkig maken met groen.

Boompionier, tuin- en landschapsarchitect Jørn Copijn:

“Natuur is zoveel meer dan wat je ziet”

Mensen gelukkig maken met groen, dat is na veertig jaar nog altijd de drijfveer van boom-specialist en tuin- & landschapsarchitect Jørn Copijn. “Ik verras mijn klanten graag met ideeën waar ze zelf niet aan hebben gedacht.” Op zijn zeventigste is Jørn Copijn nog dagelijks ‘full swing’ actief, samen met zijn vrouw Lia.

Tekst: Annemieke Bos – Fotografie: Cornelia de Jong

Copijn vindt het nog altijd geweldig om te zien dat wat hij samen met zijn vrouw bedenkt, ook echt gerealiseerd wordt. Het paar werkt onder andere voor de Isala Kliniek in Zwolle. Voor dit ziekenhuis in organische bouwstijl ontwerpen ze verschillende groene ruimten zoals een dak-tuin, enkele binnentuinen en de complete buitenruimte. Uitgangspunt is dat het kijken naar en verblijven in een natuurlijke omgeving een positieve invloed heeft op het genezingsproces. Voor de ontwerpen laat Copijn zich leiden door zijn intuïtie. “Het is het resultaat van veel kijken, luisteren en beleven. En natuurlijk moet je over kennis beschikken van planten, waterhuishouding, zuurstof, voedingswaarden etcetera. Als je daarbij ook nog gepaste risico's durft te nemen, kun je alles maken.”

Boomkwekersfamilie

Copijn is Nederlands eerste boomchirurg. De verbondenheid met bomen en tuinen zit in de familie. Al sinds 1763 is het Copijngeslacht een familie van boomkwekers en tuinarchitecten. Achteraf gezien meent Copijn dat het vanzelfsprekend was dat hij voor dit beroep koos. “Maar ik had evengoed kunst-

schilder kunnen worden, net als mijn vader.” De jonge Copijn ging aanvankelijk als beroepsimker aan de slag. Daarbij kwam hij veelvuldig in aanraking met bomen. Hij bekwaamde zich in het vak van boomverzorging en leidde vele mensen op in dat voor Nederland nieuwe beroep. De eerste boom die Copijn in Nederland verzorgde was de duizendjarige linde in Achterberg, bij Rhenen. Daar ontmoette hij ook zijn vrouw. De introductie van het beroep in ons land leverde veel aandacht op. Al snel werd hij ook gevraagd om complete parken en buitenplaatsen te verzorgen. Begin jaren tachtig trad zijn vrouw als Wageningse tuin- en landschapsarchitecte toe tot het bedrijf. “Daarmee werden we echte groenadviseurs. Het restaureren en renoveren van buitenplaatsen werd een van onze hoofdactiviteiten. In de loop van de tijd zijn we meer het stedelijk milieu ingegroeid.” Copijn ontwikkelde zich tot tuin- en landschapsarchitect en raakte ook actief als stedenbouwkundige. Na veertig jaar verkocht hij het bedrijf. Stoppen met werken, dat kon hij echter niet. “Daarvoor is het vak te mooi. Van iedere tuin en ieder park leer ik weer hoe ik mensen gelukkig kan maken.”

Oorspronkelijke boomvorm

Sprekend over bomen beginnen zijn ogen te stralen. “Bomen hebben zo'n enorm cultuurhistorische waarde. Een boom maakt een eindeloos groeiproces door. Zo kan hij een leeftijd bereiken van wel duizend jaar en een stamomvang van twintig meter. Op hoge leeftijd is de vitaliteit van een boom nog net zo groot als die van jonge aanplant. Dat is toch onvoorstelbaar?” Het belangrijkste deel van een boom zit onder de grond, meent Copijn. “Dat wordt nog wel eens vergeten. Daardoor zijn de omstandigheden voor bomen in het stedelijke gebied vaak onder de maat: de natuurlijke humuslaag ontbreekt, de boom staat in het asfalt of in stenen en wordt vaak ook nog geteisterd door allerlei kabels die zijn wortels hinderen. We beschouwen een boom als een lantaarnpaal: hij moet recht zijn en mag vooral geen kromme stam hebben. Het beeld van de oorspronkelijke boomvormen hebben we verloren. Een boom moet bovendien nuttig zijn, is de mening. Aartsmaterialisten zijn we, en zo gaan we ook met de natuur om.” Deze constatering maakt

Jørn Copijn

Jørn Copijn (1941) is een telg uit de Copijnfamilie met aan het hoofd van de stamboom Hendrik Copijn I, die zich in 1763 in Groenekan vestigde als boomkweker. De eerste tien jaar van zijn leven bracht Jørn Copijn door in Oost-Duitsland, waar zijn vader kunstschilder was. In 1950 keerde het gezin terug naar het ouderlijk huis: Villa Welgelegen in Groenekan. Copijn studeerde voor imker, maar koos toch voor een loopbaan als boomverzorging. Samen met zijn vrouw, de tuin- en landschapsarchitecte Lia Copijn-Schukking, zette hij een bedrijf op dat niet alleen bomen verzorgt, maar ook het ontwerp en de aanleg realiseert van tal van landgoederen, buitenplaatsen, parken en tuinen. In 1994 verkocht hij dit bedrijf. Sinds 2006 is hij met zijn vrouw actief onder de naam Ontwerp- en adviesbureau Bruine Beuk.

www.jorncopijnbruinebeuk.nl

Oudste groenwand

In de serre aan de oostzijde van de honderddertig jaar oude Villa Welgelegen van de familie Copijn bevindt zich een van de oudste groene binnenmuren in Nederland. Het is een cementrustiek gemaakt in 1890 voor de oma van Copijn, die in deze serre op haar ziekbed lag. De illusie van echte boomstammen wordt gewekt door afgebroken takken en zaagvlakken. De boomstammen zijn gedeeltelijk groen geschilderd, alsof er mos op groeit. Bakjes versteend riet bieden plaats aan een uitgebreide verzameling planten. In de tweede helft van de negentiende eeuw zijn rustieken van cement veel toegepast in parken, bijvoorbeeld voor brugleuningen in de vorm van boomstammen. Het verwerken ervan binnenshuis is uniek.

> hem niet zozeer somber, maar wel alert. “Het betekent dat ik in mijn adviezen en ontwerpen juist diversiteit zal verwerken, of bomen zal voorstellen met een karakteristieke vorm.” Als voorbeeld van een mooie botanische collectie haalt Copijn het Wilhelminapark aan in Utrecht. Dit park in Engelse landschapsstijl is door Hendrik Copijn, de broer van zijn grootvader, ontworpen. Grootvader Pieter Gerard Copijn werkte met zijn broer samen als dendroloog en firmant in het familiebedrijf.

Ondergrondse wereld

De grootste bedreiging voor de bomen in Nederland is de wetgeving, meent de boomspecialist. “Voor een aantal bomen is een kapvergunning nodig, maar veel bomen zijn vogelvrij. Aan de andere kant is het aanplantbeleid van stedelijke bomen wel een beetje uit de hand gelopen. Wie heeft ooit bedacht dat je om de zes meter een boom moet aanplanten? Schoonheid is toch niet honderd eiken op een rij? Er is bovendien een wet die voorschrijft dat je voor elke boom die je weghaalt, er een moet terugplanten. Maar jonge aanplant kan toch nooit een volgroeide boom vervangen die vaak 500 tot 100 maal meer bladvolume heeft dan een boom van 10 jaar? We weten er niet mee om te gaan. Zo scheppen we problemen, want we kunnen al die bomen in de stad niet de goede bewortelingsruimte geven.” Naast bedreigingen ziet Copijn gelukkig ook lichtpuntjes: “We zijn ons ervan bewust geworden dat bomen een belangrijke rol spelen in het aanpakken van de gevolgen

van de klimaatverandering. Denk aan waterberging en fijnstofbinding. Ook is er meer aandacht voor ecologie, een woord dat je veertig jaar geleden nog niet hoorde. Ik hamer er altijd op dat men gevallen bladeren moet laten liggen. Dat zorgt voor een betere bodemsamenstelling en vormt een voedingsbron voor vogels, insecten en eekhoorns en bodemorganismen. Bovendien blijven de zaden de hele winter in de nieuwe verterende bladlaag liggen. Ze vormen zo een voedselvoorraad voor al deze dieren. Natuur is zoveel meer dan wat je ziet, de hele ondergrondse wereld hoort er ook bij. Hoe meer je weet van de bodem en hoe die in de loop der tijd is gevormd, hoe meer mogelijkheden je hebt.” Copijns motto is dan ook: ontzettend goed je planten kennen én je voorstellen wat een plant nodig heeft. “Als je dat weet, kun je alles maken. Zelfs een heidetuin waar je het niet direct verwacht en zo dat het lijkt of ie er altijd al is geweest. Deze leg je natuurlijk niet aan op veen of op klei, maar in een zanderige omgeving.”

Mijn groenplek

“Mijn favoriete boom is de grote bruine beuk in de voortuin van ons huis Villa Welgelegen. Deze boom is honderddertig jaar oud en heeft alles wat hij moet hebben om zich goed te ontwikkelen: ruimte, licht en een boomvegetatie van klimop waarin ook bollen staan. Het blad wordt daarin vastgehouden. Daar komt geen bladblazer aan te pas. Niets verdwijnt er uit deze tuin, alles wordt weer opgenomen in de ecologische

cyclus. Voor een stedeling ziet het er wat wild uit, maar dat doe ik dus expres. Vanuit de salon kijk ik op deze boom uit en er gebeurt van alles. Ik zie de egel scharrelen en de bosmuis. Vanaf februari genieten we bovendien van allerlei bloeiende bolgewassen.” ■

Wilhelminapark, Utrecht

Het Wilhelminapark is een van de eerste stadsparken in Nederland en dateert uit 1888. De bezoeker vindt er een enorme variëteit aan bomen: van de Hongaarse en Amerikaanse eik tot bruine beuken, kastanjes, acacia's en populieren. En niet te vergeten de monumentale bruine beuk die direct in het oog springt voor wie het park vanuit het zuiden nadert. De verschillende boomsoorten staan los, onregelmatig en op natuurlijke wijze in het park gegroepeerd, en vormen zo voor het oog een harmonisch geheel. De beplanting zorgt voor verschillende groenschakeringen en verschillende tinten in elk seizoen. Ook 's winters is er voldoende groen te vinden.

Breng leven op het dak!

ZinCo DE BESTE DAKTUINSYSTEMEN

Vegetatiedaken, parkdaken of dakpleinen. Benut het daklandschap en breng met ZinCo leven op het dak! De bewezen hoogwaardige systeemoplossingen van ZinCo bieden u de zekerheid die u als opdrachtgever, architect, dakdekker of daktuinhovenier vraagt.

ZinCo Benelux b.v., Postbus 9092, NL 1006 AB Amsterdam
Tel. (020) 667 48 52, Fax (020) 667 38 47, E-mail daktuin@zinco.nl, Internet www.zinco.nl

innogreen

PROFESSIELE MESTSTOFFEN

Voor duurzaam & natuurlijk groenbeheer

Van organische meststof tot bemonstering en bodemverbetering. Van gras, beukenhaag, Mycorrhizae, tot persoonlijk advies. Van daktuin tot ziekten - en plagenbestrijding.

Meer weten?
Vraag onze informatie aan of neem direct contact met ons op.

Innogreen VOF
Hulsenboschstraat 6b / 4251 LR Werkendam
T: 0183-509796 / F: 0183-509795
E: info@innogreen.nl / W: www.innogreen.nl

P-services payroll

De norm voor payroll

Payrolling is geschikt voor:

- oproep- en seizoenskrachten
- tijdelijke werknemers voor een bepaald project
- verlengen van een proeftijd
- nieuw aan te nemen personeel
- studenten, scholieren en 65+-ers
- EU-medewerkers
- overname (zelf geworven) uitzendkrachten/medewerkers
- BBL-ers (beroepsbegeleidende leerweg)

payrollbureau.nl

Krachtige maaier perfecte grasopvang

ISEKI

ISEKI SXG 300

- ✓ 22 of 24 pk dieselmotor
- ✓ Maaibreedte 122 of 137 cm
- ✓ Cardaanaandrijving maaier
- ✓ Laag- of hooglopend
- ✓ Diverse opties

VAN DER HAEGHE
Van der Haeghe bv
De Elzenhof 7G
4191 PA Geldermalsen
T 0345 - 786 104
info@vanderhaeghe.nl
www.vanderhaeghe.nl

www.iseki.nl